

PORT
PAYÉ
HELLAS

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

'Ελεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: 'Ο Μητροπολίτης 'Αττικής και Μεγαρίδος ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ
'Αριθμός φύλλου 221

16 'Ιανουαρίου 2008

Σημαϊες δίχως ταυτότητες

έ καθημερινή, επίμονη προβολή και σέ αδιάλειπτη χρήση, έξοργιστικά αντιθετική, οί δυό όροι. 'Ο όρος «πρόοδος», μέσα στήν όνειρική ίριδα τής ύπετροφικής φαντασίας και τής βεβαιότητας τής νίκης. Καί ό όρος «συντήρηση», μέ τήν περιφρονητική επένδυση τής άπαξίας και τής άχρησίας. 'Οπου νά πās και όπου νά σταθείς, τό πολεμικό θούριο τής προοδευτικής επέλασης θά γεμίσει τήν άκοή σου. Καί, αντίστροφα, τό μελαγχολικό ρέκβιεμ τής όριστικής ήττας τών «σκουριασμένων» αντιλήψεων και τών ξεπερασμένων δομών, θά καταπλακώσει τήν καρδιά σου.

Από τό Κοινοβούλιο, τόν «ιερό βωμό»(!), στόν όποίο θυματίζονται και καταξιώνονται τά νέα ιδεολογικά και άναπτυξιακά πρότυπα, ίσαμε τά έξειδικευμένα τηλεοπτικά πάνελ, πού έκλαϊκεύουν τίς «μοντέρνες» ιδέες και τίς εκθέτουν στους πάγκους τής διαφήμισης και άπό τά καφενεϊα τής γειτονιάς, πού πλέκουν τή γεροντική άνία ή τή νεανική ραστώνη μέ τήν έπαρση τής παγγνωσίας, ίσαμε τίς καφετέριες και τά νυκτερινά κλάμπς, πού διαπλέκουν τίς ναρκωτικές ούσιες

μέ τά «λαμπρά» όνειρα, παντοῦ ὑμνεῖται ἡ «προοδευτικότητα» καί παντοῦ ἀποδοκιμάζεται ἢ χλευάζεται ἢ «συντήρηση».

Σημειώνω, μέ ἔκπληξη καί μέ ἀσίγαστο προβληματισμό, ὅτι, τά συνθήματα, πού σαλπίζονται, εἶναι σημαῖες δίχως ταυτότητα. Τήν ἐπίμονη συνθηματολογία δέν τή συνοδεύει καί δέν τή φωτίζει ὁ νηφάλιος ἐπεξηγηματικός λόγος. Ποτέ καί πούθενά δέν ἀκούγεται μιά καθαρή, ἀποσαφηνισμένη καί ἔντιμη, ἐρμηνευτική φράση, πού νά προσδιορίζει, μέ ἀκρίβεια, τήν ἔννοια τῆς «προοδευτικότητας». Καί, ἀντίστοιχα, πούθενά καί ποτέ, δέν κατατίθεται μιά ἀνάλυση, ἀνθρωπολογική ἢ ἱστορική ἢ φιλοσοφική, πού νά διευκρινίζει τί σημαίνει «συντηρητικότητα» στίς προσωπικές ἢ στίς ὁμαδικές ἐπιλογές ὀραμάτων καί δράσης καί νά ἀποδεικνύει, μέ ἀδιαφιλονίκητη δομή ἐπιχειρημάτων, τήν ἀπαξία καί τά καταστροφικά σύνδρομα, πού τή διαδέχονται. Ἡ ἀναφορά στούς δύο ὅρους γίνεται μέ παθιασμένη ὀρμητικότητα καί μέ γλωσσάριο ἀργκό, ἐκφραστικό πωρωμένης διαλεκτικῆς, ἀνίκανης νά σκύψει στό βαθύ πηγάδι τῶν ἱστορικῶν δεδομένων καί νά βυθιστεῖ στό μυστικό ἀρχεῖο τῶν εὐαίσθητων ἀνθρώπινων ἐμπειριῶν, πρὶν ἐκφέρει σοβαρή καί ὑπεύθυνη κρίση γιά τίς ἀναζητήσεις τῆς ψυχῆς καί γιά τά ρεύματα τοῦ «χθές» ἢ τοῦ «σήμερα».

Ιδιαίτερα, ἀπό τήν ἐποχή, πού τό ἀντιθετικό δίδυμο «πρόοδος»-«συντήρηση» πέρασε στό γήπεδο τῆς πολιτικῆς ἀναμέτρησης καί ἀντιμαχίας καί ἔγινε σύνθημα τοῦ προεκλογικοῦ «μπαλκονιοῦ» καί τοῦ προπαγανδιστικοῦ «τηλεοπτικοῦ παραθύρου», ἡ ἐνθουσιαστική ἔκσταση τῶν προσώπων ἔγινε κάψα καί ἡ κυμαινόμενη ἄποψη κατάντησε ἐπαναστατικός θυρεός, στρατευμένος στήν κατάκτηση τοῦ ἐξουσιαστικοῦ θώκου καί στήν καθυπόταξη τῶν συνειδήσεων τοῦ ἀνυποψίαστου πλήθους.

Κανένας δέν μπαίνει στόν κόπο νά λεπτολογήσει τίς εὐαίσθητες ἐκμυστηρεύσεις σου, γιά νά διακριβώσει τί πιστεύεις καί πῶς δραστηριοποιεῖσαι στό σκάμμα τῆς ἀνάδειξης ἢ τῆς βιοπάλης. Κανένας δέν κοσκινίζει τή δημόσια πρακτική σου, γιά νά μετρήσει, πῶς ὀριοθετεῖς τό ἄνοιγμα στίς προοδευτικές μεταρρυθμίσεις ἢ πῶς φαντάζεσαι τήν ἐμμονή στό κεκτημένο, στή διακεκριμένη πολιτισμική κληρονομιά ἢ στό φτηνό καί ξεπερασμένο. Ἐάν ἀγαπᾷς τήν πρόοδο ἢ ἄν βρίσκεσαι ἀγκιστρωμένος σέ ἀπολιθώματα ἀμάθειας ἢ πλάνης, δέν ἐνδιαφέρει καί δέν ἀπασχολεῖ τόν προπαγανδιστή τῆς «προοδευτικότητας» καί στηλιτευτή τῆς «συντήρησης». Καί μόνο τό

Τό όραμα τῆς Συνόδου (α)

Καθώς γυρίζουμε σελίδα στην ἐκκλησιαστική μας ἱστορία, θά μοῦ ἐπιτραπεῖ ἡ ἀναδημοσίευση ἀποσπάσματος τοῦ βιβλίου «Μνησθεῖ Κύριος ὁ Θεός». Κυκλοφόρησε κατά τό προηγούμενο γύρισμα τῆς σελίδας, πού μᾶς ἔφερε ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο Σεραφεῖμ στόν Ἀρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο.

Ενας νέος ἐπίσκοπος ὁραματίζεται τήν εὐλογημένη στιγμή τῆς ἀγιοπνευματικῆς Συνοδικῆς κοινωνίας μέ ὀλόκληρο τό σῶμα τῶν συνεπισκόπων του. Τῆ Συνέλευση ὄλων τῶν ἐπισκόπων «ἐπί τό αὐτό», ὥστε «προσκαιτεροῦντες ὁμοθυμαδόν τῇ προσευχῇ καί τῇ δεήσει» (Πράξ. α' 14) νά ἐπικαλεστοῦν τήν πνοή καί τήν ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί νά στεγάσουν ὀλόκληρη τήν ποίμνη Ἰησοῦ Χριστοῦ κάτω ἀπό τό παντοδύναμο χέρι τῆς θείας Ἀγάπης. Περιμένει μέ συγκίνηση καί μέ ἀνοιχτές διαθέσεις τή συγκρότηση καί τή λειτουργία τοῦ Συνοδικοῦ σχήματος, πού εἶ-

ναι ἡ ἀκρότατη εὐθύνη τῆς ἐπισκοπικῆς ιδιότητος καί τήν κοινή ἀναζήτηση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Σύνοδος εἶναι ὁ ἀναβαπτισμός τοῦ ἐπισκοπικοῦ χαρίσματος στή φλόγα τῆς Πεντηκοστῆς. Ἡ ὑπέρβαση τοῦ προσώπου καί τῶν ἀτομικῶν σχεδιασμῶν καί ἡ ἐκούσια ἔνταξη στή συμπορεία ὄλων τῶν ἐπισκόπων στό δρόμο, πού χαράσσει ὁ Παράκλητος. Ὁ σχηματισμός τῆς ἡγετικῆς φάλαγγας, πού συνπορεύεται, πού συνοδεύει, πού συνλιτανεύει τήν ἀλήθεια καί συνμαρτυρεῖ τίς ἐμπειρίες τοῦ Γολγοθᾶ καί τοῦ κενοῦ μνημείου τοῦ Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γιά τήν πρα-

γεγονός, ὅτι δέ σκύβεις, ἀνεπιφύλακτα, κάτω ἀπό τή σημαία του, ἀποτελεῖ πράξη ἔσχατης προδοσίας τῶν ὁραμάτων τῆς προόδου καί ἐγκλωβισμό στή συντήρηση καί στήν παθητικότητα.

Αραγε, ἡ πρόταση, γιά εὐρύτερη μελέτη τοῦ αἰώνια ἐπίκαιρου καί πάντοτε καυτοῦ αὐτοῦ προβλήματος, τό αἴτημα, γιά σαφεῖς διευκρινίσεις καί ἀπό τά δύο στρατόπεδα καί ἡ προβολή τῆς ἀνάγκης γιά νηφάλια ἐκτίμηση καί ἀξιολόγηση τῶν ρευμάτων τῆς ἐποχῆς μας, ἀποτελοῦν πράξεις ἀνασταλτικῆς τῆς ἱστορικῆς ἐξέλιξης καί τῆς ἀναβάθμισης τῆς ζωῆς; Ἡ, μήπως, συνθέτουν τήν ἀναγκαῖα προϋπόθεση γιά μιά πορεία, πάντοτε ἀνοδική καί πάντοτε προοδευτική;

γμάτωση τῆς συμφωνίας καί τῆς ἁρμονίας. Τῆς ἐνότητας τοῦ πνεύματος στό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Τῆς ὁμόφωνης καί αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τοῦ Εὐαγγελικοῦ μηνύματος. Τοῦ κοινοῦ προσανατολισμοῦ τῆς παρεμβολῆς Κυρίου. Καί τῆς ἀλάθητης πορείας πρός τήν ἄνω Ἱερουσαλήμ, πρός τήν αἰώνια δόξα καί τήν αἰώνια δοξολογία.

Ἄναδιφώντας τό πλούσιο ἱστορικό ὑλικό, παλιό καί πρόσφατο, εἶχα ἀποθηκέψει μέσα μου διαμετρικά ἀντίθετες πληροφορίες γιά τίς Συνοδικές διασκέψεις καί εἶχα ποτιστεῖ μέ ἀντιφατικά αἰσθήματα. Εἶχα νοιώσει καί τό θαυμασμό καί τήν ἀπογοήτευση. Εἶχα δεχτεῖ καί τήν ἔμπνευση τῶν Συνόδων καί τόν τρόπο. Ἡ φωτεινή παρουσία τῶν μεγάλων μορφῶν τῆς Ὁρθοδοξίας στίς Συνοδικές διασκέψεις δικαιώνει τήν ἐμπιστοσύνη τῆς Ἐκκλησίας στήν ἀδιάκοπη Πεντηκοστή καί στή δυναμική πνοή τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ὅμως, καί ἡ καταγραφή τῶν ἐκρήξεων τῶν παθῶν, πού ἐκδηλώθηκαν σέ πολλές Συνελεύσεις τῶν ἐπισκόπων, φυτεύει στίς ψυχές τήν ἐπιφύλαξη, τήν πικρία καί τή διάθεση τῆς ἐπιλογῆς. Μέσα στίς χιλιάδες τῶν Συνοδικῶν συγκεντρώσεων, μέσα στή συνεχῆ ἐπισυναγωγή τῶν ἡγετικῶν στελεχῶν σέ μικρότερα ἢ μεγαλύτερα σχήματα, σέ ἐπαρχιακές, σέ τοπικές καί σέ Οἰκουμενικές Συνόδους, ἡ κατάφαση τοῦ Σώματος καί ἡ ὁλοκάρδια ἀποδοχή προσφέρθηκαν στίς Ἑπτὰ Οἰκουμενικές Συνόδους

τῆς ἀδιαίρετης Χριστιανωσύνης. Αὐτές τίς ἀσπάστηκε ὁ λαός τοῦ Θεοῦ ὡς Θεόπνευστες. Τίς ἀποδέχτηκε ὡς στυλοβάτες τῆς πίστεως. Καί τίς κατεχώρησε στή συνειδησή του καί στήν καθολική ἐκκλησιαστική ἱστορία ὡς αὐθεντικούς ἐρμηνευτές τῆς ἀλήθειας καί τῆς ἀποστολικῆς παράδοσης τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ πολλές, ἀκόμα καί αὐτές, πού ἐπεδίωξαν νά πάρουν τό χρίσμα τῆς Οἰκουμενικῆς, δέν ἔγιναν ἀποδεκτές στή στάθμη τῆς ἀπόλυτης αὐθεντίας. Καί δέν ἀναγνωρίστηκαν ὡς οἱ ἀλάνθαστοι ὁδηγοί τῆς παρατάξεως Κυρίου.

Σ τίς θεολογικές μου ἀναζητήσεις εἶχα συναντήσῃ τήν ἐπιφύλαξη μεγάλων ἁγίων Πατέρων σιά Συνοδικά σχήματα. Τή μορφή σιά πρόσωπα καί στίς διαδικασίες, πού ἔμπαζαν μέσα στή χαρισματική ἀτμόσφαιρα τῆς Συνοδικῆς λειτουργίας τά ἐγκόσμια πάθη καί τίς προσωπικές φιλοδοξίες καί ἀντιπάθειες. Συχνά σκόνταψα στό ἱστορικό τῆς ἀφάνταστης περιπέτειας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, πού δρομολογεῖται μέ διάτρητες Συνοδικές ἀποφάσεις. Καί σταμάτησα, μέ πληγωμένα αἰσθήματα, στή διαπίστωση τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, πού τήν καταγράφει μέ πόνο στήν ἐπιστολή του πρός τόν διοικητή τῆς Κωνσταντινούπολης Προκόπιο: «Ἐχω μέν οὕτως, εἰ δεῖ τάληθές γράφειν, ὥστε πάντα σύλλογον φεύγειν ἐπισκόπων, ὅτι μηδεμιᾶς συνόδου τέλος εἶδον χρηστόν μηδέ λύσιν κακῶν μᾶλλον ἐ-

σχηκός ἢ προσθήκην. Ἄεί γάρ φιλονεικίαι καί φιλαρχίαι (ἀλλ' ὅπως μὴ με φορτικόν ὑπολάβῃς οὕτω γράφοντα) καί λόγου κρείττονες» (Ἐπιστολή ρα'). Βρίσκομαι σ' αὐτή τήν ψυχική κατάσταση, πού θέλω νά ἀποφεύγω κάθε σύναξη ἐπισκόπων. Γιατί δέν εἶδα καμιά Σύνοδο νά ἔχει καλό τέλος. Οὔτε νά ἀντιμετωπίζει μέ σωστό τρόπο καί νά λύνει τά προβλήματα. Ἀντίθετα, οἱ συνοδικές διασκέψεις προσθέτουν προβλήματα. Γιατί παρουσιάζονται πάντα φιλονεικίες καί φιλαρχίες. Καί μὴ με κατηγορήσεις, πού τά γράφω ἔτσι. Γιατί πολλές ἐκδηλώσεις φιλονεικίας καί φιλαρχίας εἶναι ἀκόμα βαρύτερες, ἀπό αὐτές, πού περιγράφω.

Τό νέφος τῆς μελαγχολίας, πού ἀπόθεσαν στήν ψυχή μου οἱ Πατερικές ἐκμυστηρεύσεις, τό ἐπαύξησε ἡ καταχνιά τῶν γεγονότων τῶν δεκαετιῶν τῆς μεγάλης ἐκκλησιαστικῆς ἀνωμαλίας. Οἱ Συνοδικές συζητήσεις, πού, κατά καιρούς, ἔσπαζαν τό φράγμα τῆς μυστικότητας καί τῆς ἀπόκρυψης καί περνοῦσαν στό γήπεδο τῆς ἀνοικτῆς κριτικῆς, ἀμαύρωναν τή λαμπρότητα τοῦ ἁγιοπνευματικοῦ σχήματος. Ἡ λαϊκή συνείδηση δέν ἔπαιρνε τό μήνυμα, ὅτι λειτουργεῖ Σύνοδος. Τά συμφέροντα, πού παίζονταν στό τραπέζι τῶν Συνοδικῶν διασκέψεων, ἔδιναν τήν ἐντύπωση τῆς κυβείας καί ὑποβίβαζαν τή στάθμη τῶν διαβουλεύσεων σέ ἀγοραῖο ἀνταγωνισμό τῶν ἀνθρώπων τοῦ ὑπόκοσμου. Τό φῶς τῆς ἀλήθειας δέν

ἐκπορευόταν ἀπό τήν αἴθουσα τῶν Συνοδικῶν διασκέψεων. Τό χρέος τῆς δικαιοσύνης καί τῆς ἀγάπης δέ διαμορφωνόταν σέ ποιμαντική διδαχή. Ἡ σύγκληση τῆς Συνόδου περνοῦσε στό λαό ὄχι ὡς Θεοφάνεια, ἀλλ' ὡς Θεομηνία. Ἐθλίβε, ἀπογοήτευε, ἀπωθοῦσε.

Σέ ἀνύποπτο χρόνο καί στήν ἡλικία μέ τόν ἄμετρο ἐνθουσιασμό, ὑποδέχτηκα στό νησί τῆς Λέσβου τόν ἐμπνευσμένο Μητροπολίτη Λήμνου, τόν ἀείμνηστο Διονύσιο. Ταξίδεψε πρὸς τήν πρωτεύουσα, γιά νά πάρει μέρος σέ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας. ἦταν βαθειά ἀπογοητευμένος. Οἱ ἐμπειρίες του ἀπό τίς παλιότερες Συνελεύσεις τῆς Ἱεραρχίας δέν τοῦ ἄφηναν περιθώρια ἐλπίδας. Μιλοῦσε μέ πόνο. Ἐμπιστευόταν στούς συνομιλητές του τήν ἀθεράπευτη ὀδύνη του. Ἐγώ πάγωνα, καθὼς τόν ἄκουγα. Ἐμείνα γιά κάμποση ὥρα ἀμίλητος, παρακολουθώντας τήν ἔκφραση τῆς ἀγωνίας, πού εἶχε ἀπλωθεῖ στό προσωπό του. Σέ κάποια στιγμή βρῆκα τήν τόλμη νά ρωτήσω, ἂν, μετά τή Συνέλευση, θά δημοσιεύονταν τά πρακτικά τῶν συζητήσεων, ὥστε νά μπορέσουμε καί μεῖς, οἱ νεώτεροι κληρικοί, νά ἐνημερωθοῦμε γιά τά προβλήματα, πού ἔρχονται στήν ὑπεύθυνη ἐκκλησιαστική ἡγεσία καί ζητοῦν προσεκτική ἀντιμετώπιση. Τότε εἶδα τόν πονεμένο Διονύσιο, νά παίρνει ἕνα ὕφος σταυρώσιμης ταραχῆς καί νά μοῦ ἀπαντάει: «Παιδί μου, δέν ἀντέχουν τά Πρακτικά τῆς Ἱεραρχίας νά βγοῦν στή δημοσιότητα».

Ἡ βαθειά του λύπη καί τό περιεχόμενο τῆς ἀπάντησής του μέ καθήλωσαν. Μιά γενική Σύνοδος τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δέ διαλέγεται σέ γλώσσα καί μέ σύστημα, πού νά ἀντέχει στή δημοσιότητα! Ποῦ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ; Ποῦ ἡ παρουσία τοῦ Παναγίου Πνεύματος; Ποῦ ἡ διαλεκτική τῆς ἀγάπης καί τῆς εἰλικρίνειας καί τῆς ὑπευθυνότητας;

Οἱ ἀλλοιώσεις τοῦ Συνοδικοῦ πολιτεύματος παρουσιάζουν κατά καιρούς διαφορετική παθολογία. Περνοῦν ἀπό ποικίλες ιστορικές φάσεις. Ἐπιηρεάζονται ἀπό διάφορα πολιτικά καί πολιτιστικά περιβάλλοντα. Συνδέονται μέ τήν παρουσία καί τή δράση συγκεκριμένων προσώπων. Καί ἐξελίσσονται σέ ποικίλης μορφῆς καρκινώματα.

Στήν ἱστορία τῆς νεώτερης Ἑλλάδας καταλυτικό ρόλο ἔπαιξε ἡ Νομοθετική θεσμοθέτηση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ὡς διοικητικοῦ ὄργάνου μέ ἐξουσίες ἐπιβολῆς καί μέ δικαιώματα ἄσκησης βίας στούς πολίτες, πού δέν ἀποδέχονται τίς αὐθαίρετες ἤ τίς νόμιμες Συνοδικές ἀποφάσεις.

Ἐπιβεβαιώθηκε ὁ θεσμός τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἔτσι ὅπως καθιερώθηκε ἀπό τόν πολιτειακό Νόμο καί ὅπως διαμορφώθηκε ἴσαμε σήμερα, ἀλλοίωσε τήν πνευματική ἰσορροπία τοῦ Συνοδικοῦ συστήματος. Λειτουργοῦσε σάν κακέκτυπο. Καί ἔφερε ἀνατροπή στήν Ἀγιοπνευματική κοινωνία καί στή σχέση τῶν ἐπισκόπων. Ἡ Σύνοδος δέν εἶναι πιά

ἡ Σύναξη «ἐπί τό αὐτό» τῶν προκαθημένων τῶν Ἐκκλησιῶν. Εἶναι τό θεσμοθετημένο ὄργανο διοίκησης. Στεγνό, ψυχρό, στερημένο ἀπό τήν αὔρα τῆς Πεντηκοστῆς καί μέ ὄλες τίς ἀδυναμίες τῆς θεσμοθετημένης καί κατεστημένης ἐξουσίας. Ἐχει ἐξασφαλισμένη τήν ἐπίσημη ἀναγνώριση τοῦ κράτους. Ἐπιβιώνει μέ τήν κοσμική ἀναγνώριση καί μέ τήν κοσμική συναίνεση. Ἀσκεῖ κοσμική διοίκηση καί κακόγουστη διπλωματία. Συνοδοιπορεῖ μέ τούς ἰσχυρούς τῆς ἡμέρας. Ἀπολαμβάνει νομική καί ἀστυνομική προστασία. Ἐπιβάλλεται μέ τή βία. Κυρώνει τίς ἀποφάσεις του μέ Νόμους καί Προεδρικά Διατάγματα. Καί καλύπτεται κάτω ἀπό τήν ὀμπρέλα τῶν πολιτικῶν σχηματισμῶν. Τό ἀποφασιστικό κριτήριον τῶν πράξεων καί τῶν ἀποφάσεων δέν εἶναι ἡ ἀλήθεια καί ἡ ἐναρμόνιση μέ τούς Ἱερούς Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά ἡ σκοπιμότητα καί ἡ ἐπικράτηση στόν κοσμικό στίβο.

Ἐπιβεβαιώθηκε ὁ θεσμός τοῦ θεσμοθετημένου σχήματος τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου μέ τήν Εὐχαριστία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι χαλαρός. Δέν ἐντάσσεται στή λειτουργική κοινωνία τῶν προσώπων μεταξύ τους καί στήν ἐνότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος μέ τό πρόσωπο τοῦ Ἀρχιερέα Χριστοῦ. Ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος ποτέ δέν ξεκινάει τίς ἐργασίες της μέ Θεία Λειτουργία. Πολύ περισσότερο, δέν ἀσκεῖ τό λειτουργημά της ὡς προέκταση καί ὀλοκλήρωση τῆς Εὐχαριστίας. Ἀλλά

καί ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, ἡ σύναξη, δηλαδή, ὄλων τῶν ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δέ συνδέεται ὀργανικά καί ἄμεσα μέ τήν Τράπεζα τῶν Θείων Δωρεῶν καί τῶν Ἀγιοπνευματικῶν χαρισμάτων. Ἀρχίζει μέ μιά τυπική Θεία Λειτουργία. Ὅμως, αὐτή ἡ Λειτουργία εἶναι τόσο ἀποκομμένη ἀπό τή Συνοδική διάσκεψη, πού δέ δημιουργεῖ τό κλίμα καί δέ χαράσσει τούς προσανατολισμούς τῶν συζητήσεων. Οὔτε συλλειτουργοῦν ὄλοι οἱ ἐπίσκοποι. Οὔτε καί προσέρχονται στό κοινό Ποτήριο τοῦ Κυριακοῦ Σώματος καί Αἵματος, γιά νά ζήσουν τόν ἀγιασμό καί τήν ἐνότητα. Πολλοί ἀπό τούς ἐπισκόπους περιέρχονται πόλεις καί χωριά, γιά νά συλλειτουργήσουν ἀκόμα καί στά μικρότερα, τοπικά, πανηγύρια. Ἀλλά δέ συλλειτουργοῦν, ὅταν πρόκειται νά συγκροτήσουν τό σῶμα τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου ἢ τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καί νά συζητήσουν ἀδελφικά, μέσα στή λειτουργική ἀτμόσφαιρα τῆς παρουσίας τοῦ Παναγίου καί Τελεταρχικοῦ Πνεύματος, τά καυτά προβλήματα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος.

Ἡ πνευματική ἐνότητα τῶν Συνοδικῶν ἐπισκόπων ἔχει καταλυθεῖ. Ἡ ἀδελφοσύνη καί ἡ ἰσότητα ἔπαψαν νά λειτουργοῦν. Ἐμείναν κενό γράμμα καί ἀπλές, ψυχρές φιλοφρονήσεις. Ἡ συμβατική ἀναφορά στόν παραδοσιακό Συνοδικό θεσμό καί στήν ἐπίκληση τοῦ Παναγίου καί Τελεταρχικοῦ Πνεύματος δέν

ἀναμορφώνει τό ἐκκοσμικευμένο αὐτό ὄργανο σέ χαρισματικό ἐκκλησιαστικό σῶμα. Σε σύναξη, πού προσκατερεῖ νά πληροφορηθεῖ καί νά διδαχθεῖ «*τί τό πνεῦμα λέγει ταῖς Ἐκκλησίαις*» (Ἀποκάλυψ. 6' 7).

Μέ τή θεσμοθέτηση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου δημιουργήθηκε μιά «*προϊσταμένη ἀρχή*», πού μπορεῖ νά κινεῖται ἄνετα καί ἀνεξέλεγκτα στήν τροχιά τῆς αὐθαιρεσίας ἢ νά διαχειρίζεται ζωτικά προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας ἐρήμην τῶν συνυπεύθυνων ἐπισκόπων. Ἡ πληρότητα τῆς Ἐκκλησίας, πού ὑπάρχει σέ κάθε κύτταρο καί ἐκφράζεται μέ τή Μυστηριακή Εὐχαριστιακή συνύπαρξη καί κοινωνία τοῦ ἐπισκόπου μέ τόν κληρο καί τό λαό καί, ἀντίστοιχα, στήν ἐναρμόνιση τοῦ κλήρου καί τοῦ λαοῦ μέ τόν κανόνα τῆς πίστεως, πού εἶναι ὁ ἐπίσκοπος, κενώθηκε. Ἡ αὐτόνομη Μητροπολιτική ἐπαρχία ὑποτάχθηκε σέ ἕνα καινούργιο σχῆμα, πού γιά πρώτη φορά μπήκε στή ζωή τῆς ἐλληνικῆς Ὁρθοδοξίας. Σέ ἕνα διοικητικό ὄργανο, πού ἀλλάζει κάθε χρόνο τή σύνθεσή του καί μπορεῖ νά ἀλλάζει καί τίς ἀποφάσεις του. Οἱ Μητροπολίτες καλοῦνται διαδοχικά καί μέ τή σειρά τῆς ἀρχιερωσύνης τους, νά μετάσχουν στή Σύνοδο, ἀλλά, στήν πραγματικότητα ἡ συμμετοχή τους κατάντησε τυπική καί συμβατική. Στά περιθώρια τοῦ ἐνός χρόνου, πού διαρκεῖ ἡ Συνοδική τους ιδιότητα, οὔτε προλαβαίνουν νά ἐνημερω-

θοῦν, οὔτε μποροῦν νά ἀντισταθοῦν στήν πίεση τοῦ «πρώτου» καί προέδρου τοῦ Σώματος, πού ἔχει τήν εὐχέρεια καί τούς τρόπους νά μεθοδεύει τίς συζητήσεις, νά παγιδεύει τίς ψηφοφορίες καί νά ἐλέγχει ἀπόλυτα τίς ἀποφάσεις. Τά μέλη τῆς Συνόδου, οἱ φορεῖς τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος καί ποιμένες τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, δέν ἐκφράζουν ἐλεύθερα καί ἀνεπηρέαστα τό πνεῦμα καί τήν παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας καί δέν ἐπηρεάζουν ἀποφασιστικά τή λειτουργία τοῦ Συνοδικοῦ Σώματος. Ἐάν τό θελήσει ὁ προκαθήμενος, ἀμέσως μετά τή λήξη τῆς μιᾶς Συνοδικῆς περιόδου, ἐπαναφέρει τό θέμα καί ἀλλάζει τήν ἀπόφαση.

Ἐτσι μετακινήθηκαμε ἀπό τήν ἁγιοπνευματική Σύναξη τῶν συνεπισκόπων, τήν ποτισμένη μέ τήν προσευχή καί μέ τήν ἀναζήτηση τῆς καθοδηγίας τοῦ Παναγίου Πνεύματος καί διολισθήσαμε στό θεσμικό ὄργανο διοίκησης, πού δέ διαφέρει σέ τίποτα ἀπό ὅλα τά κοσμικά συμβούλια, τά ὑποταγμένα στό προσωπικά συμφέροντα καί στίς κομματικές παρεμβάσεις. Ἡ Σύνοδος λειτουργεῖ ὡς ἐξουσία. Ἄρα κάποιος καταφέρει, μέ τή μέθοδο τῆς ραδιοσυρίας ἢ μέ τή βοήθεια τῆς κοσμικῆς ἢ τῆς πολιτικῆς ἐπιρροῆς νά ἀνεβεῖ τά σκαλοπάτια τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου, αἰσθάνεται ἄρχοντας. Ἐξουσιαστής καί μονοκράτορας. Χρησιμοποιεῖ τή σφραγίδα καί τήν ὑπογραφή, γιά νά ἐπιβάλλει τή θέλησή του. Τήν εὐνοιά

του ἢ τήν ἀντιπάθειά του. Δημιουργεῖ συνθηκῆς ἐξάρτησης τῶν ὑπολοίπων Μητροπολιτῶν στό προσωπό του. Δίχως νά τούς ὑπολογίζει ὡς συλλειτουργούς, ὡς συμπάρτερους καί ὡς συμπαριστάμενους στήν Πράξη τῆς μεγάλης Σταυρικῆς θυσίας. Καθορίζει αὐτός τά θέματα τῶν Συνοδικῶν συνεδριῶν. Συνεννοεῖται ἐκ τῶν προτέρων μέ ὀρισμένους Συνοδικούς καί δημιουργεῖ τεχνητή, πλαστή πλειοψηφία. Καί, ὅταν ἔρχεται ἡ ὥρα τῆς διάσκεψης, δίχως πολύ κόπο, κατορθώνει καί ἀποσπάει τήν ψήφο καί ἐπενδύει τό καπρίτσιο του μέ τό κύρος τῆς Συνοδικῆς ἀπόφασης.

Πρέπει νά ὁμολογήσω, ὅτι στήν ἀρχή τῆς ἐπισκοπικῆς μου θητείας εἶχα μερικές θετικές ἐμπειρίες καί ἔνοιωσα νά αἴρεται ἀπό τήν ψυχή μου τό βάρος τῆς ἀπογοήτευσης, πού εἶχαν σωρεύσει στήν ψυχή μου προηγούμενες Συνοδικές καταγίδες. Τό πρόσωπο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου ἀκτινοβολοῦσε ἐμπιστοσύνη. Ἐτσι, ὅπως τόν βλέπαμε νά μοχθεῖ καί νά προσεύχεται, νά σχεδιάζει καί νά εἰσηγεῖται μέ ἄνεση στό Συνοδικό ὄργανο, περνοῦσε μέσα μας τό μήνυμα μιᾶς σημαντικῆς ἀλλαγῆς. Διακρίναμε τήν καθαρότητα τῶν ἐλατηρίων τοῦ Προέδρου τῶν Συνοδικῶν σωμάτων καί τό ἐνδιαφέρον του γιά τήν ἀπρόσκοπτη ἐκκλησιαστική διακονία.

Ὁ ἴδιος δέν ἔβρισκε μπροστά του τό δρόμο ἀνοιχτό. Οἱ συνεπισκοποὶ τοῦ ἔστηναν παγίδες. Κρυ-

φές, όλισθηρές καί καταστροφικές. Στίς δημόσιες συναντήσεις έδειχναν τό προσωπεΐο τής ευπρέπειας καί τής συμφωνίας. Στό παρασκήνιο, όμως, δούλευαν συνωμοτικά. Σχεδιάζαν τήν άνατροπή του Ίερωνύμου καί τό σφετερισμό του άρχιεπισκοπικού θρόνου.

Δέ θά αναφερθώ στά έλατήρια τής άνασφάλειας καί του φόβου, πού κινούσαν τό μηχανισμό τής συνωμοσίας. Ο ιστορικός θά γράψει πολλά. Άκόμα καί ο μεροληπτικός κάλαμος δέ θά μπορέσει νά διαφύγει τήν άναφορά σέ σκοτεινά πρόσωπα καί σέ διαβλητές ένεργειες, πού δέν τιμούν τό επισκοπικό ώμόφορο. Δική μου πρόθεση εΐναι νά εκθέσω τά προσωπικά μου βιώματα. Τίς καταστάσεις, πού έζησα καί ψηλάφησα, όταν βρέθηκα στην Ίερή Σύναξη των επισκόπων τής Έκκλησίας τής Ελλάδος. Στην άποστολική Όμηγυρι, πού έχει τήν κλήση καί τήν άποστολή νά ποιμαίνει τό λαό καί νά όρθοτομεί «τόν λόγον τής Αυτου άληθείας».

Τό Μάρτιο του 1969 συνήλθε ή Ίεραρχία τής Έκκλησίας. Τό πίο επίσημο καί τό πίο δυναμικό εκκλησιαστικό σώμα στον έλληνικό χώρο. Για νά μελετήσει τό Νέο Καταστατικό Χάρτη. Καί για νά ανοίξει δρόμους συνεργασίας σέ ζωτικά ποιμαντικά προβλήματα. Η άτμόσφαιρα ήταν συμβατικά ευπρεπής, αλλά καί έντονα ευφλεκτική. Η ευγένεια επίπλαστη. Ο δόλος κρυφός. Οί άντεγκλήσεις τερνευ-

μένες. Μετά τίς πρώτες, διπλωματικές, φιλοφρονήσεις, ο όρίζοντας άρχισε νά σκοτεινιάζει. Η παλιά φρουρά έδειχνε, πώς δέν έχει τή διάθεση νά προσφέρει τήν άποδοχή τής καί τή συνεργασία τής για τήν ύλοποίηση του νέου νομοθετήματος. Οί κινήσεις άνέβασαν τό θερμομετρο. Οί πικρές κουβέντες φόρτισαν τήν άτμόσφαιρα καί άνάγκασαν τον προκαθήμενο νά υποβάλει τήν παραίτησή του από τό θρόνο των Άθηνων καί από τήν προεδρία τής Συνόδου τής Ίεραρχίας καί τής Διαρκούς Ίεράς Συνόδου. Ο Άρχιεπίσκοπος τής απλότητας καί τής αγάπης δήλωσε, ότι δέν εΐναι διατεθειμένος νά συνεχίσει τήν άσκηση των καθηκόντων του στο κλίμα τής αντιπαράθεσης. Μέ ένα σοβαρό, λιτό κείμενο κάλεσε τά μέλη τής Ίεραρχίας νά αναλάβουν τίς ευθύνες τους. Τότε, οί λίγοι, οί κυρίως υπεύθυνοι για τό θόρυβο καί τήν ταραχή, βρέθηκαν άπροετοίμαστοι. Δέν τόλμησαν νά υποστηρίξουν τήν άποδοχή τής παραίτησης του Άρχιεπισκόπου. Δειλά τάχτηκαν μέ τό πλήθος, πού ίκέτεψε τον άγνό Ίεράρχη, τον Ίερώνυμο, νά παραμείνει στην έπαλξή του. Καί μέ τήν εξαίρεση ενός μέλους, πού θέλησε νά επιφυλαχτεί καί νά μή ψηφίσει μήτε «ναί» μήτε «όχι», οί άλλοι, όμόφωνα, άρνήθηκαν νά δεχτούν τήν παραίτηση καί τον παρακάλεσαν νά μή επιμείνει στην πρόθεση τής άποχώρησης.

Όμως, τό τραύμα δέν εκλεισε. Η Σύνοδος τής Ίεραρχίας τερμά-

τισε τις ἐργασίες της μέ μιά ἐπιφανειακή σύμπνοια. Μέ ἀσπασμούς καί μέ συγκινήσεις. Μέ τή δήλωση τοῦ τότε Μητροπολίτη Ἰωαννίνων καί διαδόχου τοῦ Ἱερωνύμου, ὅτι ἡ Σύνοδος, ὁμόφωνα, παρακάλεσε τόν Μακαριώτατο νά ἐξακολουθήσει τό μεγάλο του ἔργο. Ἀλλά δέ χάλκεψε τήν «ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» (Ἐφεσ. δ' 3). Τό σῶμα ἦταν κομματιασμένο καί πληγωμένο. Οἱ σπασμοί τοῦ 1959 καί τοῦ 1962 καί τοῦ 1965 δέν εἶχαν ὑποχωρήσει. Καί ἡ πληγή εἶχε δεχτεῖ καί ἓνα καινούργιο χτύπημα. Οἱ φιλοδοξίες καί τά μίση ἔστεκαν ὄρθια, μέ τό δάχτυλο στή σκανδάλη. Οἱ μικρότητες καί οἱ φόβοι ἀλλοίωσαν τό συνοδικό ἦθος καί ὑπαγόρευαν τίς μεθοδεύσεις τῆς ἀντιπολίτευσης.

Τό 1972 πραγματοποιήθηκε μιά δεύτερη Συνέλευση τῆς Ἱεραρχίας. Μέσα σέ θύελλα καί σέ κεραυνούς. Δέν ξέρω, ἂν κάποιος ἀπό τούς συνέδρους θά ἔβρισκε τό κουράγιο νά ἰσχυριστεῖ, ὅτι οἱ συζητήσεις ἔγιναν κάτω ἀπό τήν πνοή τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἐγώ δέν ἔχω αὐτή τήν ἐσωτερική πληροφορία καί δέν μπορῶ νά δώσω μιά τέτοια τολμηρή γνωμάτευση.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος καί ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος εἶχαν προγραμματίσει νά ἀσχοληθεῖ τό σῶμα μέ ζωτικά ποιμαντικά θέματα. Ἀλλά πρὶν ἀκόμα ἀρχίσουν οἱ ἐργασίες τῆς Ἱεραρχίας, οἱ κράχτες τῆς ἀντιπολίτευσης προσπάθησαν νά τορπιλίσουν τήν ἡρεμὴ διά-

σκεψη, λέγοντας, ὅτι τά θέματα αὐτά ἀνήκουν στήν ἡμερησία διάταξη τῆς ἐπόμενης ἑκατονταετίας. Τά θέματα τοῦ μόχθου καί τῆς προσφορᾶς δέν τούς ἀπασχολοῦσαν. Τούς ἀπασχολοῦσε μόνο τό πῶς θά βάλουν νάρκες στό μονοπάτι τοῦ Ἱερωνύμου. Τούς ἐνοχλοῦσε ἡ παρουσία του στό θρόνο τῶν Ἀθηνῶν. Καθώς τόν ἔβλεπαν νά κινεῖται μέ πνεῦμα Θεοῦ καί νά ὀργανώνει τήν ἐκκλησιαστική διοίκηση καί τήν ποιμαντική διακονία, ἄρχισαν νά φοβοῦνται, πῶς ἡ ὀργάνωση αὐτή θά φέρει ἀνατροπή τῶν παλιῶν σχημάτων καί τῶν παλιῶν ἱεραρχικῶν ὁμάδων. Καί ἤθελαν μέ κάθε τρόπο νά τόν ἀνατρέψουν.

Τά πάντα κινήθηκαν κεῖνες τίς μέρες σέ μιά ἀνισόπεδη κούρσα. Ὁ Ἱερώνυμος ἀγωνίστηκε μέ εἰλικρίνεια καί μέ ἀγάπη, γιά νά ἀνοίξει ὀρίζοντες. Καί οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ παλιοῦ κατεστημένου-«ἡ πρεσβυτέρα Ἱεραρχία», ὅπως ἀρέσκονταν νά αὐτοκαλοῦνται-ἔπесαν καταπάνω του, γιά νά τόν κατασπαράξουν.

Σέ κείνη τή φάση διετύπωσα μιά ἄποψη, πού ἔστρεψε πολλούς Ἱεράρχες ἐναντίον μου. Εἶπα, ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος ἔχει τέτοιο βεληνεκές πνευματικοῦ αἰσθητηρίου, ὥστε ἔφτασε νά προβληματίζεται καί νά προβληματίζει τούς ἀδελφούς Ἱεράρχες μέ θέματα, πού ἡ καθυστερημένη πτέρυγα τῆς Ἱεραρχίας θά θέσει ὕστερα ἀπό ἓνα αἶωνα.

Λυπᾶμαι ἰδιαίτερα, πού ἡ πικρὴ ἐκείνη διαπίστωσή μου ἀποδεί-

Ποιμαντικές ἐπισημάνσεις ἀπὸ τὴν παγκόσμια Ὁρθοδοξία.

Ἄς δοῦμε κατὰματα τὰ ἱερατικά «παραπτώματα».

(Ὁ συγγραφέας τοῦ ἄρθρου, πού ἀκολουθεῖ σέ μετάφραση, εἶναι οἰκεῖος στοὺς ἀναγνώστες μας. Βλ. τεύχη 181, 191, 194, 195. Ἐγγαμος ἱερέας ὁ ἴδιος, μέ προϋπηρεσία πρὸ τῆς χειροτονίας του στίς ἐνοπλες δυνάμεις τῶν ΗΠΑ, εἶναι ἔντονα εὐαίσθητοποιημένος σέ θέματα σχετικά μέ τὴν ποιότητα τοῦ Ὁρθόδοξου κλήρου καί τὴν παρουσία του μέσα στή σημερινή Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἀνήκει στήν Ἑλληνορθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἀμερικής. Ἡ κρίση του, καίρια καί προσγειωμένη, ἔχει πανορθόδοξη ἐμβέλεια. Ἐδῶ προσεγγίζει τό θέμα τῶν σεξουαλικῶν παρεκτροπῶν κληρικῶν).

Δέν ἀηδιάζουμε ὅλοι μας βλέποντας ὑψηλά ἰστάμενους κληρικούς νά ἐνέχονται σέ ὑποθέσεις παιδεραστίας, ὁμοφυλοφιλίας καί μοιχείας, σέ ἀριθμούς, πού σοκάρουν; Μερικοὶ προσπαθοῦν νά ὑποβαθμίσουν τέτοιες συμπεριφορές μέ κοινοτοπίες, ὅπως ὅτι «ἡ ἁμαρτία ὑπάρχει παντοῦ. Ὅλοι μας εἶμαστε ἁμαρτωλοί».

Μά, σᾶς παρακαλῶ! Ὅσοι λένε ὅτι «ἡ ἁμαρτία ὑπάρχει παντοῦ...», γιά νά δικαιολογήσουν τέτοιου εἴδους συμπεριφορές, δέν ζοῦν στὸν πραγματικό κόσμο. Ἡ σύζυγός μου, π.χ., θά μπορούσε νά μέ συγχωρήσει ἂν τὴν χαστούκιζα στά καλά καθούμενα, ἀλλὰ δέν θά ἦταν τόσο «φιλεύσπλαχνη» ἀπέναντί μου, ἂν γύριζα στοῦ σπίτι μέ

χτηκε ἀληθινή. Ἐχει περάσει ἓνα τέταρτο τοῦ αἰῶνα ἀπὸ τὴ δραματική Συνέλευση τοῦ 1972, ἔχουν μεσολαβήσει πολλές ἄλλες Συνάξεις τοῦ Σώματος, βρισκόμαστε σὶ κατώφλι καί χτυπᾶμε τὴν πύλη τῆς ἐπόμενης χιλιετίας(*) καί ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δέν ἔχει ἀσχοληθεῖ μέ σοβαρά καί ἐπείγοντα θέματα. Κατατρίβεται σέ μικρότητες. Γυροφέρνει στὸν τόπο τοῦ ἐγκλήματος, πού πραγματοποιή-

ἤθηκε κατὰ τό 1974 μέ τὴ βίαιη καί ἀντικανονικὴ ἀπομάκρυνση τῶν δώδεκα Μητροπολιτῶν. Διατυπώνει διάτρητες ἀποφάσεις. Ἐκθέτει στή χλεύη τό ἱερό της ὄνομα. Ἀλλὰ δέ σκύβει στὸν προβληματισμὸ τοῦ ποιμνίου καί δέν παραδίνεται στήν ἐνεργὸ καὶ ζωογόνο πνοή τοῦ Παναγίου Πνεύματος, γιά νά δώσει μαρτυρία ἀλήθειας καί ἀγιότητας.

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

(*) Αὐτό γράφτηκε τό ἔτος 1997

τά σημάδια μιᾶς σχέσεως με ἄλλη γυναίκα.

Δέν ἀρνοῦμαι ὅτι ὅλοι εἴμαστε ἁμαρτωλοί. Ὁ κληρικός, ὅμως, ἔχει ἀποποιηθεῖ τοῦ «δικαιώματος» ἀκόμα καί νά σκεφτεῖ τήν ἐμπλοκή του σέ κάποιες κατηγορίες ἁμαρτιῶν. Ὁ κληρικός, πού διαπράττει ἁμαρτίες σεξουαλικῆς φύσεως φθείρει τήν Ἐκκλησία, ὅπως οἱ ἐπίορκοι δικαστές, δικηγόροι, ἀστυνομικοί φθείρουν ὅλο τό σύστημα ἀπονομῆς δικαιοσύνης τῆς χώρας. Ποιός δέν τό καταλαβαίνει αὐτό;

Στήν ἱερατική σχολή, πού φοίτησα, κανεῖς δέν μέ ἐνημέρωσε ὅτι θά ἦταν ἀπαράδεκτο νά παρενοχλῶ μέ ἀνήθικες χειρονομίες τά παπαδάκια. Ὅτι θά ἦταν ἀδιανόητο νά προτιμῶ κάποιον ἄνδρα περισσότερο ἀπό τή σύζυγό μου, ἢ νά ἔχω ἐρωτική σχέση μέ γυναίκα ἄλλη ἐκτός ἀπ' αὐτήν. Δέν μοῦ εἶπε κανεῖς ὅτι ἂν εἶχα τέτοιες τάσεις δέν θά ἔπρεπε νά γίνω κληρικός. Ὅλα αὐτά οἱ καθηγητές μου τά ὑπέθεταν προφανή καί ὅτι τά εἶχα πλήρως ἀποδεχθεῖ προκειμένου νά χειροτονηθῶ. Προφανή, ὅπως, σά νά ποῦμε, ὅτι ἔπρεπε νά ἀποφεύγω νά γεύομαι χιόνι κιτριτισμένο ἀπό βρομίες!

Βέβαια ἡ λέξη «ὑπέθεταν» σηκώνει πολύ νερό. Ἔτσι, ἀντί νά ὑποθέτουμε ὡς δεδομένο ὅτι οἱ μαθητές τῶν ἐκκλησιαστικῶν σχολῶν ἢ οἱ νεαροί κληρικοί ἔχουν ξεκαθαρίσει μέσα τους τί εἶναι καλό καί τί εἶναι κακό σέ σχέση μέ τή σεξουαλική ζωή τῶν κληρικῶν, καλύτερα νά παραθέσουμε μερικούς στοιχειώδεις κανόνες τρόπου ζωῆς γιά ὅσους ἐτοιμάζονται πρὸς

χειροτονία καί βρίσκονται στά πρόθυρα τῆς ἱερωσύνης:

Α. Ἄν θέλεις νά γίνεις ἔγγαμος κληρικός πρέπει νά εἶσαι ἔτοιμος νά κάνεις ὑπομονή καί νά περιμένεις, ἕως ὅτου τό κατάλληλο πρόσωπο ἔλθει ὡς σύζυγος στή ζωή σου. Τό νά βιαστεῖς νά παντρευτεῖς μέ λάθος πρόσωπο γιά νά χειροτονηθεῖς τό ταχύτερο δυνατόν, εἶναι σά νά ἐκθέτεις αὐτοβούλως τόν ἑαυτό σου σέ κίνδυνο νά κολλήσεις ἀνίατη ἀρρώστια. Ρῶτα ὅποιον-δήποτε παντρεμένο καί θά μάθεις ὅτι οἱ σύζυγοί μας ἤ μᾶς στηρίζουν ἤ μᾶς καταστρέφουν. Ἡ ἱερωσύνη ἔχει ἀπό μόνη της πολλές δυσκολίες. Δέν χρειάζεται νά βάλεις γύρω ἀπό τό λαιμό σου τή μυλόπετρα μιᾶς κακῆς συζύγου.

Β. Ἄν σέ ἀπασχολοῦν σεξουαλικές ἐπιθυμίες, πού δέν ἔχουν νά κάνουν μέ τό γυναικεῖο φύλο, ζήτα βοήθεια. Καί ἂν οἱ ἐπιθυμίες σου αὐτές ἐπιμένουν μή μπαίνεις στό κληρο. Κάνε κάτι ἄλλο. Διάλεξε ἄλλη καριέρα γιά τή ζωή σου.

Γ. Ἀκόμα καί στίς ἑτεροφυλικές σχέσεις, ἂν οἱ φαντασιώσεις σου σέ ἀπασχολοῦν τόσο, ὅσο ὅταν ἦσουν 15 χρονῶν, θέσε τό πρόβλημά σου ὀπωσδήποτε σέ κάποιο ἐμπειρο πνευματικό πρὶν ἀπό τή χειροτονία σου. Συμβουλεύσου τον πρὶν προχωρήσεις. Τό ἴδιο καί ἂν εἶσαι παντρεμένος καί ἐπιθυμεῖς κάποιο ἄλλο πρόσωπο ἐκτός ἀπό τή σύζυγό σου.

Δ. Ἄν εἶσαι ἤδη κληρικός καί βλέπεις ὅτι ὁ γάμος σου δέν πάει καλά, ζήτησε ἀπό κατάλληλο πρόσωπο συμβουλές. Ἄν οἱ συμβουλές δέν σέ βοηθήσουν νά λύσεις τό πρόβλημά σου,

ἔχεις μόνο δύο ἐπιλογές: ἢ νά ζήσεις ἐν διαστάσει, ἢ νά κάνεις ὑπομονή. Τό νά ἀναζητήσεις ἐρωμένη δέν μπορεῖ ποτέ νά εἶναι ἡ ἐναλλακτική σου λύση.

Ε. Οἱ περιστάσεις καί οἱ συνθήκες σέ διάφορες φάσεις τῆς ζωῆς μας ἀποβαίνουν κάποτε μοιραίες. Μή θέτεις τόν ἑαυτό σου σέ κίνδυνο, μή διακινδυνεύεις τήν ἠθική σου ἀκεραιότητα. Συγκεκριμένα, μή μένεις στό ἴδιο δωμάτιο μέ παιδιά, ὅταν δέν εἶναι παρών καί κάποιος ἄλλος ἐνήλικος. Ἐπίφυγε νά κολυμπᾶς μαζί μέ ἄλλους καί ὅπωςδήποτε ὄχι μέ νεαρούς. Μή συναντᾶσαι κατ' ἰδίαν ἐπανειλημμένα μέ τό ἴδιο πρόσωπο ἐκτός τῶν συνηθισμένων ὥρων γραφείου, ἔστω καί ἂν πρόκειται νά τοῦ δίνεις συμβουλές. Ἐάν συναντήσεις μιά παλιά σου φίλη κατά τήν διάρκεια συνεδρίου, πού καί οἱ δύο παρακολουθεῖτε, μή πηγαίνεις «γιά νά τά πείτε» σέ κάποιο δωμάτιο ξενοδοχείου. Μήν προθυμοποιεῖσαι νά ἐξυπηρετεῖς μέ τό αὐτοκίνητό σου γυναῖκες ἢ νεαρούς, ἐκτός ἂν καί ἄλλοι συνταξιδεύουν μαζί σας.

ΣΤ. Δέν εἶναι ποτέ ἀργά, γιά νά προφυλάξεις τόν ἑαυτό σου, ἐκτός ἂν ἀφήσεις ἐσύ νά γίνει πολύ ἀργά. Ἐάν καλεῖσαι νά δώσεις συμβουλές σέ κάποια γυναίκα, πού σέ ἐλκύει, στείλε την σέ ἄλλον ἱερέα. Ἐάν σχεδιάζεις νά μπεῖς στό ὑποδωμάτιο κάποιου προσώπου, πού δέν εἶναι ἡ σύζυγός σου, φύγε μακριά. Ἐάν συνηθίζεις νά ἀσπάζεσαι κάποιον ἄλλο, ἐκτός ἀπό τή σύζυγό σου, σταμάτα ἀμέσως, πάρε τηλέφωνο κάποιον φίλο σου ἱερέα,

πού τόν ἐμπιστεύεσαι, ἀνάφερέ του τό πράγμα καί συμβουλεύσου τον.

Καμιά σεξουαλική ἐκτροπή δέν εἶναι δικαιολογημένη. Μερικοί, πού ἀσελογοῦν ἐπί ἀνηλίκων παιδιῶν, δικαιολογοῦν τόν ἑαυτό τους μέ τό ὅτι ὑπῆρξαν οἱ ἴδιοι, ὡς παιδιά, θύματα βιασμοῦ. Ἐν τούτοις ἔχουμε πλῆθος ἐνηλίκων, πού στήν παιδική τους ἡλικία ὑπῆρξαν θύματα βιασμοῦ, καί οἱ ὅποιοι στή συνέχεια ἐξελίχθηκαν σέ ἄτομα φυσιολογικά. Μή δικαιολογεῖσαι λοιπόν. Πρίν ἐπιχειρήσεις μιά εἰδεχθή πράξη σέ κάποιο παιδί, σκέψου πόσο ἄσχημα ἔνωσες ὅταν ἐσύ ὑπῆρξες τό θύμα.

Κάθε παρεκτροπή περί τά σεξουαλικά πρέπει νά κολάζεται ὑποδειγματικά μέ τή μέγιστη τῶν ποινῶν. Ὅταν λειτουργοί τῆς θέμιδος, συνήγοροι, ἢ ὅποιοιδήποτε ἀξιωματοῦχοι στά δικαστήρια ὑπονομεύουν τό νομικό σύστημα, τίθενται σέ ἀργία γιά πολύ χρόνο καί ἀποκλείονται ἀπό κάθε προαγωγή. Ἐτσι καί ἱερεῖς ἐκμεταλλευτές τοῦ λειτουργήματός τους, ἔνοχοι γιά παιδεραστία, ὁμοφυλόφιλοι, ἢ μοιχοί πρέπει νά καθαίρονται. Μερικοί θά πρέπει νά κλείνονται καί στή φυλακή. Ὅχι ἀπλῶς νά τοῦς γίνονται παρατηρήσεις καί συστάσεις. Στό κάτω κάτω πρέπει νά προστατεῦεται ἡ Ἐκκλησία καί οἱ πιστοί. Εἶναι ἀνάγκη νά περιβάλλουμε τό λύκο μέ περιβολή ποιμένα γιά νά τοῦ δίνουμε καί ἄλλες εὐκαιρίες νά ρημάζει τό ποῖμνιο;

Κατά τόν 2^ο μ.Χ. αἰῶνα, χριστιανομάχοι διώκτες ἔσερναν τόν ἱερομάρτυρα ἅγιο Χαράλαμπο στούς δρό-

Καιροί παράλληλοι

Ἐχει ὁ καιρός γυρίσματα. Τό λέει ὁ λαός. Καί τό ἐπικυρώνει ὁ χρόνος, καθώς ἀνακυκλώνει τίς ἐμπειρίες καί παγιώνει τή χαρτογράφηση τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς. Οἱ γενιές παρελαύνουν στή λεωφόρο τῆς ἱστορίας. Δίνουν τό στίγμα τους. Τό μεγαλεῖο τῆς καρδιάς τους. Καί τίς ἀποκρουστικές μικρότητές τους. Ἐγγράφουν στό βιβλίο συμβάντων τό μόχθο τους καί τίς ἀποχρώσεις τῶν συμπεριφορῶν τους. Καί χάνονται στή μεγάλη στροφή, πού ἀνταλλάσσει τή ζωή μέ τό θάνατο. Οἱ διάδοχοι γενιές δίνουν τό δικό τους στίγμα καί ἐγγράφουν τό δικό τους μήνυμα. Ἄλλοτε πανομοιότυπο μέ τό γέννημα τῶν προγόνων. Καί ἄλλοτε πρωτότυπο. Ἄνατρεπτικό τῆς κατεστημένης ρουτίνας.

Γυρίζω ἀνάστροφα τά φύλλα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ἱστορίας καί ἀγγίζω τό δείχτη σέ μιά καί μόνη σελίδα. Τό περιεχόμενό της δέν εἶναι συνταρακτικό. Δέν ἀφηγεῖται γεγονότα, πού σηματο-

μοὺς ἀπό τά γένια, γιατί δέν ἤθελε νά ἀρνηθεῖ τό Χριστό. Τόν 21^ο αἰῶνα, κληρικοί ἐπίσκοποι, μέ τίς πράξεις τους, φέρονται σά διώκτες, πού σέρνουν ἀτιμωτικά τό σεπτό ὄνομα τῆς ἱερωσύνης καί γενικά τῆς Ἐκκλησίας

δοτοῦν ἔξαρση ἡρωϊσμοῦ καί τολμήματα αὐτοθυσίας. Οὔτε διασώζει τή θλίψη τῆς καταστροφῆς καί τήν πικρία τῆς ἐγκατάλειψης. Σάν περιστατικό εἶναι πεζό. Ἀπό αὐτά, πού ὑφαίνουν τήν καθημερινότητα καί ἀνανεώνουν τό συμβόλαιο τῆς προσκαιρότητας τοῦ σάρκινου σκεύους μας.

Πρὶν πενήντα ἀκριβῶς χρόνια στόν ἀρχιεπισκοπικό θρόνο τῶν Ἀθηνῶν καθόταν ὁ «ἀπό Κυθήρων καί Λαρίσης» Ἀρχιεπίσκοπος Δωρόθεος. Εἶχε ἀναδειχτεῖ προκαθήμενος, μέ τήν ψῆφο τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατά τό ἔτος 1956. Καί, ἐκδιπλώνοντας τό δικό του ὄραμα καί τίς ὑπόγειες δεσμεύσεις του, εἶχε ἀρχίσει νά παρεμβαίνει δυναμικά στό Συνοδικό μηχανισμό καί στό διαρθρωτικό σχῆμα τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας. Κάποιους τούς ἀπομόνωσε καί τούς ἔδιωξε. Καί κάποιους τούς προώθησε στόν προθάλαμο τῆς προαγωγῆς.

Οἱ φιλόδοξοι ρασοφόροι-γνώστες τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐθιμοτυπίας καί τῆς ἀναρριχητικῆς μεθοδολογίας-ἔσπευσαν νά καταθέσουν στά πόδια τοῦ νέου Προκαθήμενου βαθεῖα μετάνοια, νά τοῦ φιλήσουν σεβαστικά τό χέρι, νά φελλίσουν ἕνα λόγο θαυμασμοῦ καί ὑποταγῆς καί νά δηλώσουν, ὅτι εἶναι ἔτοιμοι νά προσφέρουν τίς ἀνιδιοτελεῖς (!) ὑπηρεσίες τους,

μέσα στίς σελίδες σκανδαλοθηρικῶν ἐφημερίδων καί στά βραδυνά δελτία εἰδήσεων. Ἡ σεξουαλική ἀμαρτία πρέπει, χωρίς ἄλλο, νά ἐκλείψει παντελῶς ἀπό τίς τάξεις τοῦ κλήρου.

π. Ἄρης Μετράκος

ὅταν καί ὅπου τό κρίνει ὁ σεπτός προϊστάμενος.

“Ὅσοι πληροφορήθηκαν τήν ἔνταξή τους στή μαύρη λίστα τῶν ἀνεπιθύμητων, κρύφτηκαν διακριτικά, γιά νά ξεφύγουν τή θύελλα.

Ἀπό τίς πρῶτες μέρες τῆς ἀνάδειξης τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δωρόθεου, ξεχώρισαν δύο ἀρχιμανδρίτες. Διορίστηκαν σέ κεντρικά πόστα. Καί ἄφησαν νά διολισθήσει στή δημοσιότητα ἡ εἶδηση, ὅτι ἔχουν ἐπιλεγῆ ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο, γιά νά ποιμάνουν δύο ἀπό τίς κενές Μητροπολιτικές καθέδρες.

Γιά τήν ἐνημέρωση τῶν ἀναγνωστῶν μου, σημειῶνω, ὅτι κατά τήν περίοδο ἐκείνη τίς ἐκλογές τῶν νέων Μητροπολιτῶν δέν τίς ἔκανε ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, τό πολυμελές καί δυσκίνητο διοικητικό ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλά ἡ δεκατριμελής Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος. Καί, ὅπως μπορεῖ κανεῖς νά τό φανταστεῖ, ἡ ἐπιρροή τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος στά δώδεκα μέλη του, ἦταν σχεδόν ἐξασφαλισμένη. Ἄλλωστε, ἄν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, βολιδοσκοπώντας τούς Συνοδικούς συνέδρους, διεπίστωνε, πῶς δέν τοῦ προσφέρουν ἀνετη πλειοψηφία, ἀνέβαλλε τήν ἐκλογή γιά τήν ἐπόμενη Συνοδική περίοδο καί ὑλοποιοῦσε ἄνετα τήν ἐπιθυμία του.

Οἱ δύο, λοιπόν, ἀρχιμανδρίτες, μέ ἐξασφαλισμένη τήν εὐνοια, ἐτοίμασαν τά ἀρχιερατικά τους ἄμφια, ἀγόρασαν τίς πατερίτσες τους καί τίς μίτρες τους καί ἄρχισαν νά προβάλλουν τό ἀρχιερατικό

προφίλ καί τό ἀρχιερατικό γλωσσάριο.

Ἦστώσο, λίγες μόνο μέρες πρὶν ἀπό τήν κρίσιμη Συνοδική Συνεδρίαση, πού θά ἔκανε τίς ἐκλογές, στό Συνοδικό μέγαρο ἔπεσε, ὡς κεραυνός ἐν αἰθρία, ἡ εἶδηση, ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀρρώστησε βαρειά. Διαπιστώθηκε ὄγκος στόν ἐγκέφαλο. Ἡ περίπτωσή του ἦταν σοβαρή καί ἐπικίνδυνη. Κρίθηκε, ὅτι δέν μπορεῖ νά ἀντιμετωπιστεῖ, ἀποτελεσματικά, στήν Ἑλλάδα. Τά διαγνωστικά μέσα, πού διέθεταν ἐκείνη τήν ἐποχή τά ἑλληνικά Νοσοκομεῖα καί οἱ χειρουργικές ἐμπειρίες τῶν Ἑλλήνων γιατρῶν δέν παρείχαν ἐγγύηση ἐπιτυχίας. Οἱ γιατροί, πού τόν ἐξέτασαν καί οἱ παράγοντες, πού στέκονταν πλάϊ του, ἀποφάσισαν νά μεταφερθεῖ στή Στοκχόλμη. Καί ἐκεῖ νά τοῦ παρασχεθεῖ ἡ κατάλληλη θεραπεία.

Πρὶν ἀκόμα τό ἐκκλησιαστικό πλήρωμα τῶν Ἀθηνῶν συνειδητοποιήσει τήν ἀναταραχή, πού προκλήθηκε στήν τοπική Ἐκκλησία, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δωρόθεος βρέθηκε στή Σουηδική πρωτεύουσα. Καί ὑποβλήθηκε, ἐσπευσμένα, σέ χειρουργική ἐπέμβαση. Σέ μιᾶ ἐπέμβαση, πού, ἀντί γιά τή θεραπεία, σήμανε τήν καμπάνα τοῦ θανάτου. Μέσα στό χειρουργεῖο καί κατά τήν προσπάθεια νά τοῦ ἀφαιρεθεῖ ὁ ὄγκος, ὁ ἀρρωστος ἄφησε τήν τελευταία του πνοή. Ἐγκατέλειψε τόν κόσμο τῶν πρόσκαιρων καί φτιαχτῶν ἀξιωματῶν καί πορεύτηκε στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Σέ ἐφαρμογή τῆς καθιερωμένης ἐκκλησιαστικῆς τάξης, μετά τήν ἐπιστροφή τῆς πένθιμης συνοδείας στήν Ἀθήνα, ἐκτέ-

θηκε ἡ σορός του στό Μητροπολιτικό Ναό γιά λαϊκό προσκύνημα.

Ἐνθρῳποι, κάθε τάξης καί κάθε μόρφωσης, πού πληροφορήθηκαν τή ραγδαία ἐξέλιξη, πήγαιναν νά τόν προσκυνήσουν καί νά καταθέσουν, ὡς τελευταῖο συνοδευτικό, τήν εὐχή «*Μετά τῶν ἀγίων κατὰ τάξον, Χριστέ, τήν ψυχήν τοῦ δούλου σου...*».

Ἐνάμεσα στούς πολλούς, πού πέρασαν μπροστά ἀπό τό φέρετρό του καί φέλλισαν λόγια προσευχῆς, ἤμουνα καί ἐγώ. Νεόκοπος διάκονος, αἰσθάνθηκα τό χρέος νά προσκυνήσω τόν Ἐπίσκοπο καί προϊστάμενό μου.

Προσπερνώντας, κοντοστάθηκα σέ μία ἄκρη. Καί παρακολούθησα τή ροή τῶν προσκυνητῶν. Τότε ἔπιασα τό πλάνο, πού μέ κέντρισε καί μέ ἔσυρε σέ σχόλιο.

Πλάϊ στό φέρετρο στεκόταν ὁ ἕνας ἀπό τούς δύο πολυφημισμένους ἀρχιμανδρίτες, πού εἶχαν ἐτοιμαστεῖ γιά ἐπισκοποποίηση καί εἶχαν ἐτοιμάσει καί τά πολυτελή ἄμφιά τους. Ἦταν βλοσυρός καί σκεφτικός. Ἐσταζε ἀπογοήτευση καί φαρμάκι. Κάποιοι, πού τόν γνώριζαν, μετά τό προσκύνημα τοῦ νεκροῦ Ἀρχιεπισκόπου, τόν πλησίαζαν, τοῦ ἔσφιγγαν τό χέρι καί, μέ τόνο πένθιμο, διατύπωναν τόν παρηγορητικό τους λόγο.

-Τά συλλυπητήριά μου. Νά ζήσετε νά τόν θυμόσαστε.

Ἐκεῖνος, δεχόταν τό σφίξιμο τοῦ χεριοῦ. Ἀλλά δέν ἀπαντοῦσε. Ἐδειχνε βυθισμένος στή λύπη του καί «στήν ὀρφάνια» του.

Κάμποση ὥρα παρακολούθησα τή σκηνή. Τό συννεφιασμένο πρόσωπο τοῦ ἀρχιμανδρίτη. Καί τήν τυπική ἐπανάληψη τῶν συλλυπητηρίων. Καί τότε διερωτήθηκα: Ὁλος αὐτός ὁ κόσμος, πού ἐκφράζει τή συμπαράστασή του στόν ἀρχιμανδρίτη, γιά ποιό λόγο τόν συλλυπεῖται; Γιά τήν ἐκδημία τοῦ προϊσταμένου του; Ἦ γιά τήν ἀπώλεια τῆς εὐκαιρίας νά προαχθεῖ ὁ ἴδιος σέ Μητροπολίτη; Μιά ζωή ὁ ἄνθρωπος πάλεψε, προσκύνησε, ἰκέτεψε. Καί, τήν τελευταία στιγμή, τό περιστέρι τοῦ ἔφυγε μέσα ἀπό τά χέρια του.

Αὐτά σκέφτηκα τότε. Ποῦ νά φανταστώ, ὅτι, ὕστερα ἀπό μισόν αἰῶνα, τά σύγχρονα γεγονότα θά μέ ξαναγύριζαν στόν ἴδιο λογισμό καί στήν ἴδια ἐκτίμηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπικαιρότητας!

N.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτήτης - Ἐκδότης

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

Διεύθυνση

19011 Αὐλών Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X